

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 20. syyskuuta 2019
(OR. en)

12285/19

COPEN 356
JAI 948
EUROJUST 161
ENFOPOL 399
DROIPEN 135
COSI 183

ILMOITUS

Lähettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	11823/19 + ADD 1
Asia:	Ehdotus neuvoston päätelmiksi Eurojustista: Unionin oikeudellisen yhteistyön yksikkö digiaikana – Hyväksyminen

Poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa käsittelevä koordinoitukomitea pääsi 19. syyskuuta 2019 pidetyssä kokouksessaan täydelliseen yhteisymmärrykseen liitteenä olevasta ehdotuksesta neuvoston päätelmiksi Eurojustista.

Edellyttäen, että pysyvien edustajien komitea hyväksyy asian, neuvostoa (oikeus- ja sisäasiat) pyydetään hyväksymään nämä päätelmät kokouksessaan 7./8. lokakuuta 2019 ja päättämään päätelmien julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Viitaten kohtaan 16 on todettava, että Eurojust ja Tanska eivät ole vielä tehneet yhteistyösopimusta (tilanne 20. syyskuuta 2019), mutta on todennäköistä että kyseinen sopimus tehdään ennen liitteenä olevien neuvoston päätelmien suunniteltua hyväksymistä.

(ehdotus)

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT EUROJUSTISTA:
UNIONIN OIKEUDELLISEN YHTEISTYÖN YKSIKKÖ DIGIAIKANA**

NEUVOSTO ON HYVÄKSYNYT SEURAAVAT PÄÄTELMÄT:

1. Neuvosto viittaa Eurooppa-neuvoston 20. kesäkuuta 2019 hyväksymään uuteen strategiseen ohjelmaan 2019–2024, jossa kansalaisten ja vapauksien suojeleminen vahvistetaan seuraavan institutionaalisen syklin yhdeksi keskeiseksi prioriteetiksi. Unioni on strategisen ohjelman mukaisesti sitoutunut kehittämään ja vahvistamaan terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjuntaa, parantamaan yhteistyötä ja tietojenvaihtoa sekä kehittämään edelleen unionin yhteisiä välineitä.
2. Neuvosto on tyytyväinen Eurojustin vuosikertomukseen varainhoitovuodelta 2018 (7944/19) ja Eurojustin edistymiseen tehtävässään keskeisenä toimijana kansallisten viranomaisten välisen oikeudellisen koordinoinnin ja yhteistyön helpottamisessa ja vahvistamisessa, kun on kyse rajatylittävän rikollisuuden, erityisesti terrorismin, ihmiskaupan, maahanmuuttajien salakuljetuksen, kyberrikollisuuden ja korruption vakavimpien muotojen tutkinnasta ja syytteenpanosta. Kuten aiempinakin vuosina, Eurojustin käsiteltäviksi saatettujen uusien tapausten määrä kasvoi tasaisesti vuonna 2018.

3. Neuvosto pitää myönteisenä, että Eurojust on tehnyt yhteistyösopimukset Albanian ja Georgian kanssa ja saattanut päätökseen neuvottelut yhteistyösopimuksesta Serbian kanssa ja että Eurojustiin on lähetetty uusia yhteyssyyttäjiä. Nämä yhteistyösopimukset edistävät merkittävästi oikeudellista yhteistyötä asianomaisten kolmansien maiden kanssa, samoin kuin yhteyssyyttäjät. Tästä voi olla hyötyä myös muille toimijoille, erityisesti Euroopan syyttäjänvirastolle (EPPO), sellaisena kuin se on vahvistettuna asetuksella (EU) 2017/1939¹. Eurojustia kannustetaan varmistamaan, että uudet yhteistyösopimukset tulevat voimaan mahdollisimman pian ja joka tapauksessa ennen 12. joulukuuta 2019, jolloin asetusta (EU) 2018/1727² aletaan soveltaa. Eurojustia kehoitetaan tutkimaan tarvetta tehdä yhteistyösopimuksia muiden kolmansien maiden kanssa, kun se laatii yhteistyöstrategiansa kyseisen asetuksen 52 artiklan 1 kohdan perusteella. Neuvosto pyytää myös komissiota laatimaan suosituksia kansainvälisiä sopimuksia koskevien neuvottelujen aloittamiseksi mahdollisimman pian kyseisen asetuksen soveltamispäivän jälkeen.
4. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Eurojustin terrorismin vastainen rekisteri, johon kootaan terrorisminvastaisia toimia koskevat oikeudelliset tiedot kaikista EU:n jäsenvaltioista, otettiin käyttöön syyskuussa 2019. Rekisteri sisältää tiedot, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet neuvoston päätöksen 2005/671/YOS³ mukaisesti. Se lisää EU:n ja sen jäsenvaltioiden tehokkuutta terrorismin torjunnassa. Koska tietojen toimittaminen jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta Eurojustille on ennakkoodellytys sille, että terrorismin vastainen rekisteri toimii tehokkaasti ja tuottaa lisäarvoa jäsenvaltioiden viranomaisten tutkimuksille, neuvosto toteaa jälleen, että jäsenvaltioilla on velvollisuus toimittaa tällaiset tiedot neuvoston päätöksen 2005/671/YOS mukaisesti.

¹ Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12. lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa. (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1.)

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1727, annettu 14. marraskuuta 2018, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 138).

³ Neuvoston päätös 2005/671/YOS, tehty 20. syyskuuta 2005, terrorismirikoksia koskevasta tiedonvaihdosta ja yhteistyöstä (EUVL L 253, 29.9.2005, s. 22).

EUROJUSTIN TEHTÄVÄ

5. Neuvosto korostaa, että Eurojust on keskeinen toimija vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella. Sillä on erityinen ja ennakoiva rooli tapausten koordinoinnissa unionin oikeudellisen yhteistyön alalla. Eurojust on ainoa EU:n virasto, joka koordinoi oikeusviranomaisten toimintaa kussakin turvallisuusketjun osassa. Sillä on ainutlaatuinen ja elintärkeä rooli vakavien rajatylittävien tutkinta- ja syytetoimien koordinoinnissa kansallisten tutkinta- ja syyttäviviranomaisten välillä kaikissa rikosoikeudellisen prosessin vaiheissa rikostutkinnan alusta lopulliseen tuomioon.
6. Vaikka Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirasto (Europol) vastaa jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten tukemisesta vakavan rajatylittävän rikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa, Eurojustin tehtävänä on tukea ja tehostaa kansallisten tutkinta- ja syyttäviviranomaisten välistä koordinointia ja yhteistyötä sekä vakavien rajatylittävien rikosten tutkinnassa että niiden syytteesenpanossa. Eurojust ja Europol ovat toisiaan täydentäviä, ja niiden olisi pyrittävä edelleen tekemään tiivistä yhteistyötä ja täydentämään toistensa työtä. Neuvosto on vahvasti sitä mieltä, että on sekä Europolin että Eurojustin edun mukaista, että kumpikin virasto toimii hyvin ja tehokkaasti, sillä molemmilla on omien toimivaltuuksiensa puitteissa sama tavoite: rajatylittävän vakavan rikollisuuden tehokkaampi torjuminen EU:ssa ja siten turvallisempi Eurooppa.

7. EPPOn ja Eurojustin olisi luotava tiivis suhde ja pidettävä sitä yllä kummankin toimivaltuuksien ja toimivallan puitteissa tapahtuvan keskinäisen yhteistyön sekä virastojen välisten operatiivisten sekä hallinnon ja johdon välisten yhteyksien kehittämisen kautta, kuten EPPOsta annetun asetuksen (EU) 2017/1939 100 artiklassa ja Eurojustista annetun asetuksen (EU) 2018/1727 50 artiklassa todetaan. Eurojustilla on todennäköisesti tärkeä rooli EPPOn toiminnassa, erityisesti sen varhaisessa vaiheessa. Sillä on myös keskeinen rooli tapauksissa, joissa on osallisina sekä EPPOon osallistuvia että siihen osallistumattomia jäsenvaltioita, sekä tapauksissa, joissa on kyse EPPOn toimivallan ulkopuolelle jäävistä petoksista. Molemmilla toimijoilla on ainutlaatuinen rooli ja asema EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella. Neuvosto kehottaa Eurojustia luomaan läheiset suhteet EPPOon heti, kun tämä on aloittanut operatiivisen toimintansa. Eurojustin olisi pyrittävä avustamaan EPPOa erityisesti sitten, kun se on toiminnassa, muun muassa jakamalla EPPOLle lähes 20 vuoden aikana kertynyttä asiantuntemustaan monimutkaisten rajatylittävien tutkintatoimien koordinoinnista ja tukemisesta sekä suhteista EU:n ulkopuolisiin valtioihin. EPPOn ja Eurojustin välinen työjärjestely olisi perustettava mahdollisimman pian.
8. Neuvosto korostaa myös Eurojustin ja muiden EU:n elinten, laitosten ja virastojen, kuten OLAFin ja Frontexin, välisen yhteistyön merkitystä. Kaikkien näiden EU:n toimijoiden olisi toimivaltuuksiensa puitteissa tehtävä yhteistyötä, jotta voidaan tunnistaa uusia synergiaetuja ja hyödyntää niiden vahvuuksia täysipainoisella ja johdonmukaisella tavalla sekä avustaa jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä luoda turvallisempi ympäristö EU:n kansalaisille.
9. Neuvosto kannustaa Eurojustia hyödyntämään edelleen täysimääräisesti ainutlaatuista asemaansa ja lisäämään proaktiivista rooliaan tekemällä havaintoja rikollisuuden ja sen muotojen kehittymisestä ja suuntauksista EU:ssa ja sen ulkopuolella sekä parantamalla kansallisten viranomaisten tietämystä ja valmiuksia jakamalla tietoa niiden kanssa.

DIGITAALINEN RIKOSOIKEUS JA ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄ

10. Neuvosto korostaa, että EU:n poliisi- ja oikeudellinen yhteistyö edellyttää tietojenvaihdon parantamista ja EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistamista tietosuojavaatimuksia täysimääräisesti noudattaen, sillä näin vahvistetaan nopeaa, luotettavaa ja turvallista tietojen ja todisteiden vaihtoa virastojen ja elinten, kuten Europolin, OLAFin, Frontexin, EPPOn ja Eurojustin välillä. Eurojustilla on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että kansallisiin tietoihin voidaan tehdä ristiviittauksia eri rikostutkimusten välisten yhteyksien löytämiseksi. Tätä varten olisi varmistettava, että Eurojustin kansallisilla jäsenillä on pääsy sähköisen todistusaineiston digitaaliseen vaihtojärjestelmään, jonka komissio on luonut ja jota jäsenvaltiot käyttävät.
11. Neuvosto kehottaa komissiota ja Eurojustia edistämään edelleen 6. joulukuuta 2018 pidetyssä oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa esiteltyä rikosoikeuden digitalisointia koskevaa aloitettaan. Sen tarkoituksena on antaa unionin oikeusviranomaisille mahdollisuus luoda toisiinsa suojattu yhteys, jotta ne voivat lähettää ja vastaanottaa (arkaluonteisia) tietoja rikostapauksissa. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon olemassa olevat tietotekniset ratkaisut, kuten sähköisen todistusaineiston digitaalinen vaihtojärjestelmä ja suojattu tiedonvaihtoverkkosovellus (SIENA).
12. On olennaisen tärkeää, että Eurojustin IT-infrastruktuuri ja asianhallintajärjestelmä toimii tehokkaasti ja moitteettomasti tietosuojavaatimuksia täysin noudattaen, jotta Eurojust voi tukea vakavia rajatylittäviä rikostapauksia käsitteleviä kansallisia oikeusviranomaisia. Tämä on erittäin tärkeää, jotta Eurojust voi toimittaa toimivaltaisille kansallisille viranomaisille tietojen käsittelyn tuloksia koskevaa tietoa ja palautetta, jota nämä viranomaiset voivat odottaa saavansa Eurojustin oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Nykyinen asianhallintajärjestelmä on melko vanha, eikä se tue asianmukaisesti tietojenvaihtoa. Eurojustin olisi sen vuoksi tarkasteltava keinoja parantaa ja nykyaikaistaa asianhallintajärjestelmää ottaen huomioon yhteentoimivuus olemassa olevien tai rakenteilla olevien ratkaisujen kanssa (kuten sähköisen todistusaineiston digitaalinen vaihtojärjestelmä).

UUSI EUROJUST-ASETUS

13. Eurojust-asetusta (EU) 2018/1727 sovelletaan 12. päivästä joulukuuta 2019. Uuden lainsäädäntökehyksen myötä Eurojust voi käsitellä tehokkaammin kansallisten viranomaisten jatkuvasti lisääntyviä pyyntöjä, erityisesti sellaisilla ensisijaisilla aloilla kuin terrorismi, ihmiskauppa, muuttajien salakuljetus, kyberrikollisuus ja korruptio.
14. Heti kun asetusta on alettu soveltaa, Eurojustin kollegio voi esittää virallisesti luonnoksen uudeksi työjärjestykseksi asetuksen 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Eurojustin kollegio voi hyväksyä työjärjestyksen neuvoston annettua niille hyväksyntänsä. Asiaankuuluvia toimijoita kehoitetaan huolehtimaan kaikista tarvittavista toimista edistääkseen työjärjestyksen nopeaa hyväksymistä, minkä pitäisi mahdollistaa se, että Eurojust voi hoitaa tehtävänsä tehokkaammin.
15. Neuvosto pitää erittäin tärkeänä, että Eurojust voi keskittyä operatiiviseen työhönsä, etenkin kun käsiteltävien tapausten määrä kasvaa jatkuvasti. Tätä varten Eurojustia kannustetaan jatkamaan sellaisten muutosten toteuttamista, jotka tehostavat ja nykyaikaistavat sen hallintoa EU:n virastona. Kun otetaan huomioon myös Eurojustin ainutlaatuinen EU-tason rooli vakavien rajatylittävien rikosten tutkinnan ja syytteenpanon koordinoinnissa, mukaan lukien sen yhteisille tutkintaryhmille antama merkittävä tuki, olisi varmistettava, että Eurojust voi keskittyä tapauksiin, jotka edellyttävät tällaista koordinointia. Sellaisia tapauksia, joita voitaisiin edistää tietojenvaihdolla ja/tai oikeudenkäyntiasiakirjojen siirrolla, olisi käsiteltävä käyttäen muita kanavia, kuten Euroopan rikosoikeudellista verkostoa (EJN).
16. Neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä Eurojustin ja Tanskan välisen sopimuksen tekemiseen. Sopimuksella varmistetaan, että Eurojust-asetusta sovellettaessa EU:n oikeudellisen yhteistyön kehyksessä ei ole aukkoja.

YHTEISTYÖN JA KOORDINOINNIN PARANTAMINEN VERKOSTOJEN KANSSA

17. Neuvosto viittaa 6. kesäkuuta 2019 antamiinsa päätelmiin "Eurojustin sekä neuvoston rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä varten perustamien verkostojen synergia" (EUVL C 207, 18.6.2019, s. 1). Neuvosto kannustaa Eurojustia yhteistyössä EJN:n, joukkotuhontaa käsittelevän verkoston, yhteisten tutkintaryhmien verkoston ja Euroopan oikeudellisen kyberrikollisuusverkoston (EJCN) kanssa panemaan täytäntöön kyseisessä asiakirjassa esitetyt päätelmät, jotka on luettava yhdessä kyseisten päätelmien liitteenä olevassa yhteisessä asiakirjassa esitettyjen ehdotusten ja suositusten kanssa.

RESURSSIT

18. Neuvosto viittaa 18. lokakuuta 2018 annettuihin Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joissa kehoitetaan toteuttamaan toimia, joilla Eurojustille ja Europolille annetaan riittävät resurssit, jotta ne voivat vastata teknologisen kehityksen ja muuttuvien turvallisuushkien asettamiin uusiin haasteisiin, muun muassa viranomaisten välisellä yhteistyöllä ja tiedonsaantia parantamalla. EU:n ja sen jäsenvaltioiden nykyisin kohtaamat terrorismin, muuttajien salakuljetuksen, kyberrikollisuuden, ihmiskaupan ja huumekaupan aiheuttamat turvallisuusuhat edellyttävät edelleen poliisilta ja oikeuslaitokselta tehokasta reagointia. Tässä yhteydessä neuvosto korostaa, että turvallisuus- ja rikosoikeusketjua olisi tarkasteltava kokonaisuutena kattavan turvallisuuden varmistamiseksi unionissa. Sen vuoksi olisi tunnustettava kaikkien tähän ketjuun osallistuvien toimijoiden merkitys ja rooli, jotta vältetään esteet jossakin ketjun osassa ja – mikä pahempaa – se, että lopulta päädyttäisiin rankaisemattomuuteen.

19. Neuvosto toteaa, että Eurojustin työmäärä kasvaa jatkuvasti. Sillä on uusiakin tehtäviä, kuten oikeudellista terrorismintorjuntaa koskevaan rekisteriin liittyvät tehtävät, lisääntyvä yhteistyö kolmansien maiden kanssa sekä asetuksen (EU) 2018/1727 käytännön täytäntöönpano. Vaikka Eurojustin operatiivinen työtaakka ja tehtävät ovat lisääntyneet huomattavasti, sen talousarvio ei ole kasvanut. Lisäksi neuvosto korostaa, että lainvalvontaviranomaisten rahoitusresurssien ehdotettu kasvu seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa saattaa johtaa tuomioistuimissa käsiteltävien tapausten määrän kasvuun, joka puolestaan voi lisätä Eurojustin työmäärää. Neuvosto toistaa pitävänsä tärkeänä tehokasta, ajan tasalla olevaa ja asianmukaisesti toimivaa tietotekniikkainfrastruktuuria ja asianhallintajärjestelmää, jotta Eurojust voi suorittaa tehtävänsä tehokkaasti. Neuvosto toteaa, että tällaisten parannusten toteuttaminen edellyttää asianmukaisia henkilöresursseja ja määrärahoja.
20. Edellä esitetyn perusteella neuvosto katsoo, että Eurojustille olisi osoitettava riittävät resurssit, myös Eurojustin talousarviosta riippuvaisten verkostojen hyväksi, jotta voidaan varmistaa sen asianmukainen toiminta turvallisuus- ja rikosoikeusketjun kannalta ratkaisevan tärkeänä toimijana EU:ssa ja varmistaa sen merkittävän strategisen ja operatiivisen työn jatkuva kehittäminen.
-